

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ศก ๖๑/๒๕๕๓
วันที่..... ๒๓ ธ.ค.
เวลา..... ๑๕.๓๐ น.

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๔/๒๕๕๓

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๑๐๑๒
ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑
๒. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๑๓๙๑
ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒
๓. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๔๐๖
ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓
๔. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๕๐๖
ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
๕. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๕๗๙
ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
๖. หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๕๘๖
ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จำนวน ๖ ฉบับ

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามบัญชีข้างท้าย ไปเพื่อนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามรับรองเนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน นั้น

บัดนี้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาและลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๖ ฉบับดังกล่าวแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

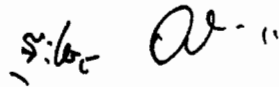
กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม
รับที่ ๑๒๗ / ๒๕๕๓
วันที่ ๕ / ๑๐ / ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๐๐ น.
ส่งกลุ่มงาน พจน. และ ผู้ส. ๑ / ดำเนินการ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑
รับที่ ๑๒๗ / ๒๕๕๓
วันที่ ๕ / ๑๐ / ๒๕๕๓ เวลา ๑๐.๐๐ น.

กลุ่มงานระเบียบการ / จึ่งเรียนมา ...
รับที่ ๒๖ / ๒๕๕๓
วันที่ ๗ / ๑๐ / ๒๕๕๓ เวลา ๑๑.๐๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางฐะปาณีย์ อาจารย์วงศ์)

ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ
ด้านประสานกิจการภายในประเทศ
ปฏิบัติราชการแทน เลขานุการนายกรัฐมนตรี

สำนักประสานงานการเมือง

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๔๒๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๓๖๗๒

บัญชีร่างพระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
(นายถวิล ไพรสณฑ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๒. ร่างพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น(ฉบับที่..) พ.ศ.
(นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
(นายถวิล ไพรสณฑ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๔. ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
(นายนิพนธ์ บุญญามณี กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๕. ร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
(นายถวิล ไพรสณฑ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๖. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
(นายธานี เทือกสุบรรณ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

(สำเนา)

เลขรับ ๑๔๒/๒๕๕๒ วันที่ ๒๕ พ.ย. ๒๕๕๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติ
๒. บันทึกหลักการและเหตุผล
๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ข้าพเจ้ากับคณะขอเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบกันมา เพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ก็ขอได้โปรดนำเสนอดุสิตสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ถวิล ไพรสณฑ์ ผู้เสนอ

(นายถวิล ไพรสณฑ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ) เจือ ราชสีห์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) นคร มาฉิม ผู้เสนอ

(นายเจือ ราชสีห์)

(นายนคร มาฉิม)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ) สัมพันธ์ ตั้งเบญจผล ผู้เสนอ (ลงชื่อ) วิชัย ล้ำสุทธิ ผู้เสนอ

(นายสัมพันธ์ ตั้งเบญจผล)

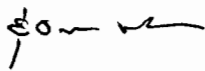
(นายวิชัย ล้ำสุทธิ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ) ธานี เทือกสุบรรณ ผู้เสนอ
(นายธานี เทือกสุบรรณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) ชัยัน วิพรหมชัย ผู้เสนอ
(นายชัยัน วิพรหมชัย)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) ประพร เอกอรรถ ผู้เสนอ
(นายประพร เอกอรรถ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) สมบัติ ยะสินธุ์ ผู้เสนอ
(นายสมบัติ ยะสินธุ์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) ศุภชัย ศรีหาล้า ผู้เสนอ
(นายศุภชัย ศรีหาล้า)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) นิพนธ์ บุญญามณี ผู้เสนอ
(นายนิพนธ์ บุญญามณี)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) รัชดา ธนาดิเรก ผู้เสนอ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดิเรก)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) ชรินทร์ รุ่งแสง ผู้เสนอ
(นายชรินทร์ รุ่งแสง)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี วีระ อนันตกุล ผู้เสนอ
(วีระ อนันตกุล)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) ประมวล เอมเปี้ย ผู้เสนอ
(นายประมวล เอมเปี้ย)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) อรรถวิเชียร สุวรรณภักดี ผู้เสนอ
(นายอรรถวิเชียร สุวรรณภักดี)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ ผู้เสนอ
(นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) ครรชิต ทับสุวรรณ ผู้เสนอ
(นายครรชิต ทับสุวรรณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) ประเสริฐ พงษ์สุวรรณศิริ ผู้เสนอ
(นายประเสริฐ พงษ์สุวรรณศิริ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
(ลงชื่อ) สุกิจ อัดโถปกรณ์ ผู้เสนอ
(นายสุกิจ อัดโถปกรณ์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	(ลงชื่อ) บรรพต ดันธีรวงศ์ ผู้เสนอ
(นายบรรพต ดันธีรวงศ์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักงานการประชุม

มนชัย พิมพ์

ทนาย

ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. /

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น /

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๕ กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปให้พ้นจากตำแหน่ง และมาตรา ๒๘๖ กำหนดให้ประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ และในมาตรา ๒๘๗ กำหนดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ถ้าการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ และในกรณีที่เหมาะสม หรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ทั้งนี้กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่ มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมและยังไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในฉบับปัจจุบัน สมควรบัญญัติเสียใหม่และนำมาบัญญัติรวมกันไว้ในพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

รับรอง

ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ.

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
นายกรัฐมนตรี

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๔๒

เพื่อ

๑

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น/

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกอง้องการบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี นายกอง้องการบริหารส่วนจังหวัด นายกเมืองพัทยา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง/

“สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์กรการบริหารส่วนตำบล สภาเทศบาล สภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด สภาเมืองพัทยา สภากรุงเทพมหานคร และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง/

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายความว่า ข้อบัญญัติขององค์กรการบริหารส่วนตำบล เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด ข้อบัญญัติเมืองพัทยา ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง/

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎ ประกาศ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ บทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ/

“สำนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า สำนักงานองค์กรการบริหารส่วนตำบล สำนักงานเทศบาล สำนักงานองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ศาลาว่าการเมืองพัทยา ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร และสำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง และให้หมายความรวมถึงสำนักงานเขตและสำนักงานแขวงของกรุงเทพมหานครด้วย/

“สถานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประจำ” หมายความว่า สถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดให้เป็นสถานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำ โดยอาจเป็นสถานที่ในแหล่งชุมชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สถานศึกษา วัด ศาสนสถาน ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือสถานที่อื่นใดในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงการเผยแพร่ในเว็บไซต์ด้วย/

“คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น/

“ผู้เข้าชื่อ” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้นั้นเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นพิจารณา/

“ผู้แทนผู้เข้าชื่อ” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้เข้าชื่อในการดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับการเสนอและการพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่น

“การออกเสียง” หมายความว่า การที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเสียงประชามติเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจกระทำการหรือไม่กระทำการใดที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นในสาระสำคัญ

“ผู้มีสิทธิออกเสียง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“วันออกเสียง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันออกเสียงประชามติ

“เขตออกเสียง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้เป็นเขตออกเสียงประชามติ

“หน่วยออกเสียง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนออกเสียงประชามติ

“ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น

“หน่วยลงคะแนนเสียง” หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเสียง

“ที่ลงคะแนนเสียง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเสียง

“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า รวมถึง สำนักงานเขต และที่ว่าการกิ่งอำเภอ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของตน และมีอำนาจออกกฎกระทรวง และระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามพระราชบัญญัตินี้อย่างมีมาตรฐาน

(๒) ประกาศกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงจัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอแนะให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องออกกฎหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎให้มีทิศทางที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

หมวด ๑

การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

มาตรา ๗ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อดำเนินการให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ในกรณีที่จำนวนหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนมากกว่าสามพันคน ให้คิดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเพียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามพันคน

การเสนอให้ออกข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เกี่ยวกับภาษี อากร การกู้เงิน หรือการใช้จ่ายเงินงบประมาณโดยตรง จะกระทำมิได้

มาตรา ๘ คำร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๗ ให้ยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่นและต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อทุกคน พร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้

(๒) เหตุผลหรือความจำเป็นที่ต้องมีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๓) ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งต้องมีเนื้อหาหรือรายละเอียดที่พอให้เข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องใดมีเนื้อหาอย่างไร ในการนี้ อาจจัดทำสรุปสาระสำคัญและคำชี้แจงที่แสดงให้เห็นความมุ่งหมายของการกำหนดเนื้อหาหรือรายละเอียดในแต่ละเรื่องที่ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้เข้าใจเหตุผลหรือความจำเป็นด้วยก็ได้

(๔) รายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่มีอำนาจดำเนินการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและการพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๕) คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อตาม (๔) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นผู้ร่วมลงชื่อด้วยตนเอง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใดร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อดังกล่าว โดยถูกต้องตามบัญญัติไว้ในหมวดนี้แล้ว ให้ถือว่าการเข้าชื่อนั้นมีผลสมบูรณ์และจะถอนการเข้าชื่อนั้นมิได้

มาตรา ๕ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๗ แล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นจัดให้มีการตรวจสอบคำร้องขอ ร่างข้อบัญญัติ และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

ในกรณีที่เห็นว่าข้อเท็จจริงหรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาหรือเป็นกรณีที่มีข้อสงสัย ให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งให้ผู้แทนผู้เข้าชื่อชี้แจงทราบและให้เปิดโอกาสให้ส่งเอกสารหลักฐาน ให้คำอธิบาย หรือให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ในการนี้ประธานสภาท้องถิ่นอาจดำเนินการโดยจัดให้มีการประชุมร่วมกันก็ได้ หากผู้แทนผู้เข้าชื่อหรือผู้เข้าชื่อไม่ส่งเอกสารหลักฐาน ไม่ให้คำอธิบาย ไม่ให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือไม่มาประชุมร่วมกันภายในระยะเวลาที่กำหนด ประธานสภาท้องถิ่นจะมีคำสั่งไม่รับคำร้องขอนั้นไว้พิจารณาก็ได้ และเมื่อมีคำสั่งแล้วให้แจ้งให้ผู้แทนผู้เข้าชื่อทราบ

ในกรณีที่เห็นว่าคำร้องขอตามวรรคหนึ่งยังไม่มียละเอียดครบถ้วนตามมาตรา ๘ หรือยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานสภาท้องถิ่น ผู้แทนผู้เข้าชื่อและเลขานุการสภาท้องถิ่น ร่วมกันจัดทำร่างข้อบังคับให้ถูกต้องสมบูรณ์ และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประธานสภาท้องถิ่นได้รับคำร้องขอเพื่อพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าคำร้องตามมาตรา ๗ เป็นคำร้องที่รับไว้พิจารณาได้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณา แต่ถ้าเห็นว่าเป็นคำร้องที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีใช่เป็นคำร้องที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้ประธานสภาท้องถิ่น ส่งคำร้องขอ ร่างข้อบัญญัติ พร้อมเอกสารประกอบให้คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติพิจารณา

ให้คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติตามวรรคหนึ่งพิจารณาเสนอความเห็นพร้อมด้วยเหตุผลต่อประธานสภาท้องถิ่นว่าคำร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นคำร้องที่ประธานสภาท้องถิ่นจะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ประธานกรรมการพิจารณาหาข้อยุติได้รับคำร้องจากประธานสภาท้องถิ่น ในกรณีที่ไมอาจพิจารณาได้ทันภายในกำหนด ให้ประธานสภาท้องถิ่นขยายระยะเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน ถ้าครบกำหนดเวลาแล้วยังไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งคำร้องขอ ร่างข้อบัญญัติ พร้อมเอกสารประกอบให้สภาท้องถิ่นพิจารณามีมติว่าจะรับคำร้องขอดังกล่าวไว้พิจารณาหรือไม่

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติหรือสภาท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มีมติว่าคำร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นคำร้องที่รับไว้พิจารณาได้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ถ้าคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติหรือสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีมติว่าเป็นคำร้องที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาและมีหนังสือแจ้งผู้แทนผู้เข้าชื่อทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธานสภาท้องถิ่นได้รับแจ้ง

ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติหรือได้รับแจ้งมติของสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี คำสั่งของ
ประธานสภาท้องถิ่นให้เป็นที่สุด

คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติตามวรรคหนึ่งให้ประธานสภาท้องถิ่นแต่งตั้งจากบุคคลที่ผู้แทน
ของผู้เข้าชื่อเสนอจำนวนสามคน และบุคคลที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นสมควรจำนวนสามคน และภายใน
เจ็ดวันนับแต่วันที่มีกรรมการครบจำนวนหกคน ให้กรรมการทั้งหกคนปรึกษาหารือและเสนอบุคคลที่ไม่ได้
เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น และไม่มีส่วนได้เสียโดยตรงกับเรื่องการเสนอข้อบัญญัตินั้น
เป็นประธานกรรมการ ในกรณีที่กรรมการไม่อาจตกลงกันได้ภายในเวลาที่กำหนด ให้ประธานสภาท้องถิ่น
แต่งตั้งบุคคลที่เห็นว่ามีความเหมาะสมและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวเป็นประธานกรรมการ

มาตรา ๑๑ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่น จัด
ให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อ คำร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ร่างข้อบัญญัติ
ท้องถิ่น และเอกสารประกอบ ไว้ ณ สำนักงานท้องถิ่นนั้น และสถานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประจำในเขต
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อตามประกาศในวรรคหนึ่งโดยมิได้ร่วมเข้าชื่อด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิ
ยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ประธานสภาท้องถิ่นแต่งตั้งภายในสี่สิบวันนับแต่วันปิด
ประกาศตามวรรคหนึ่ง เพื่อให้ชี้แจงรายชื่อของตนออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อ

ในกรณีที่พ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านแล้วไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดยื่นคำร้องคัดค้าน หรือมีผู้ยื่นคำร้อง
คัดค้านและได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อที่ไม่มีการคัดค้านนั้นเป็นรายชื่อ
ที่ถูกต้อง ถ้ารายชื่อดังกล่าวมีจำนวนครบถ้วนตามมาตรา ๑ ให้ประธานสภาท้องถิ่นจัดให้สภาท้องถิ่น
ดำเนินการพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นต่อไป แต่ถ้ามีจำนวนรายชื่อไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑ ให้
ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งให้ผู้แทนของผู้เข้าชื่อทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเพิ่มเติมให้ครบจำนวน
ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานสภาท้องถิ่น ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วยังมีผู้
เข้าชื่อไม่ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด ให้ประธานสภาท้องถิ่นสั่งจำหน่ายเรื่อง

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่อื่นคำขอให้สภาท้องถิ่น
ออกมาใช้บังคับไม่ใช่ร่างข้อบัญญัติที่ต้องห้ามตามมาตรา ๑ วรรคสอง แต่อาจมีผลกระทบต่อการเงิน ภาษี
อากร การกู้เงิน หรือการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทางใดทางหนึ่ง ให้
ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัติและเอกสารประกอบให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอความเห็นเพื่อ
ประกอบการพิจารณาของสภาท้องถิ่น โดยต้องเสนอความเห็นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติ
และเอกสารประกอบจากประธานสภาท้องถิ่น

มาตรา ๑๓ ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นใดที่ประธานสภาท้องถิ่นมีคำสั่งให้รับไว้พิจารณาแล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นบรรจุร่างข้อบัญญัตินั้นไว้ในระเบียบวาระการประชุมของสภาท้องถิ่นในวาระแรกที่สามารถดำเนินการได้

การพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของสภาท้องถิ่นนั้น ในการพิจารณาวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ หรือในกรณีที่สภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการและให้พิจารณาวาระที่สองโดยคณะกรรมการเต็มสภา ต้องให้ผู้แทนผู้เข้าชื่อได้มีโอกาสชี้แจงเหตุผล หรือความจำเป็นข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นต่อสภาท้องถิ่นอย่างเพียงพอก่อนมีการลงมติ

ในกรณีที่สภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการและมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ให้แต่งตั้งผู้แทนผู้เข้าชื่อหรือผู้เข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของคณะกรรมการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

มาตรา ๑๔ ร่างข้อบัญญัติใดที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการ หรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราเป็นข้อบัญญัติ ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป และจะมีการเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันนั้นได้อีกเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการหรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราเป็นข้อบัญญัติ เว้นแต่จะปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญและประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันนั้นได้

หมวด ๒

วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๕ ประชาชนในท้องถิ่นใดมีสิทธิเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบริหารงานโดยคำนึงถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนตามวรรคหนึ่ง

ให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาทบทวนและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือออกโดยผู้ใช้อำนาจกำกับดูแลตามหลักการกำกับดูแลที่กำหนดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติ โดยให้เสนอแนะโดยตรงต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำ แก้ไข หรือปรับปรุงกฎหมายนั้น การทบทวนดังกล่าวอย่างน้อยให้พิจารณาถึงความเหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระในการบริหารงาน การกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญและให้กระทำทุกระยะเวลาไม่เกินสามปี

มาตรา ๑๖ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกำหนดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประจำ

วิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- (๒) การจัดทำงบประมาณรายจ่าย
- (๓) การประชุมสภาท้องถิ่น
- (๔) การกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินภาษี
- (๕) กรณีอื่นตามที่มิถุนหมายหรือระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการตามวรรคหนึ่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หรือภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการจัดตั้งหรือยกฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณีและให้เผยแพร่ให้ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบอย่างทั่วถึง

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและชุมชนอย่างรุนแรงด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสุขภาพ หรือกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล ให้ประชาชนและชุมชนรับทราบ และต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะตัดสินใจพิจารณาการกระทำนั้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำผลการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบในกระบวนการตัดสินใจการกระทำนั้น และต้องหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่จะมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือมีผลต่อส่วนได้เสียอื่นของประชาชนหรือชุมชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ ในกรณีเช่นนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมและเป็นธรรมเพื่อป้องกัน เยียวยา หรือการชดเชยความเสียหาย หรือผลกระทบที่เกิดจากการกระทำนั้น

วิธีการแจ้งให้ประชาชนทราบตามวรรคสอง ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ ในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้อย่างทั่วถึงและในระยะเวลาที่เพียงพอก่อนการรับฟังความคิดเห็น

- (๑) สาระสำคัญของการกระทำ
- (๒) สถานที่ วิธีการ ขั้นตอน และระยะเวลาที่จะดำเนินการ

- (๓) เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ
- (๔) ผลกระทบของการดำเนินการ ทั้งผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งมาตรการป้องกันหรือแก้ไขในกรณีที่มีผลเสีย
- (๕) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าเมื่อพิจารณาจากผลกระทบตาม (๔)
- (๖) รายละเอียดอื่นใดที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในลักษณะการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเพียงพอ

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลเพื่อให้ประชาชนและชุมชนรับทราบ หรือไม่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะตัดสินใจพิจารณากระทำกรณั้ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายถ้าปรากฏว่าการกระทำนั้นทำให้ผู้นั้นได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเกินกว่าที่ควรจะได้รับหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการแจ้งข้อมูล หรือ ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในกรณีนั้น

หมวด ๓

การออกเสียงประชามติท้องถิ่น

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและชุมชนอย่างรุนแรง ไม่ว่าในด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติหรือสุขภาพ หรือกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล ให้ประชาชนและชุมชนรับทราบ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๕ แล้ว แต่ยังไม่มียุติ หรือเป็นกรณีที่ประชาชนหรือชุมชนมีความเห็นขัดแย้งกันอย่างรุนแรง และมีการร้องขอให้มีการจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจในเรื่องดังกล่าว ถ้าสภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก่อนการกระทำในเรื่องนั้น

การออกเสียงประชามติตามวรรคหนึ่งในเรื่องการให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบตัวบุคคล เชื้อชาติ ศาสนา หรือเรื่องที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ จะกระทำมิได้

การร้องขอตามวรรคหนึ่งอาจกระทำโดย

- (๑) ผู้บริหารท้องถิ่น
- (๒) สมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมด

(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะได้รับผลกระทบจากการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๔) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าสามพันคนในกรณีที่จำนวนหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนมากกว่าสามพันคน หรือ

(๕) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือในกรุงเทพมหานครตามจำนวนที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่จะต้องจัดให้มีการทำประชามติตามมาตรา ๒๐ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศโดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติที่มีเนื้อหาชัดเจน และเพียงพอที่จะทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถทำการออกเสียงได้อย่างถูกต้อง ข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกของการดำเนินโครงการ และผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือกด้วย

ประกาศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้เผยแพร่ไว้ ณ สถานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประจำด้วย เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างเพียงพอ และทั่วถึง

มาตรา ๒๒ เมื่อมีประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกระทำภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิประกาศตามมาตรา ๒๑

วันออกเสียงต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทุกเขตออกเสียง และต้องกำหนดวันออกเสียงไม่ก่อนเก้าสิบวันแต่ไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศกำหนดวันออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๓ ในการดำเนินการจัดทำประชามติ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำประชามติรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการออกเสียงทั้งหมด

มาตรา ๒๔ การออกเสียง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา ๒๕ การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาออกเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และการออกเสียงต้องมีจำนวนเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียงที่มาออกเสียง

หากมีผู้มาออกเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้การออกเสียงนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๒๖ เมื่อมีประกาศกำหนดวันออกเสียงตามมาตรา ๒๑ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง รวมทั้งให้จัดให้มีการ แสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันจากบุคคลทุกฝ่ายก่อนวันออกเสียงประชามติ

มาตรา ๒๗ การจัดทำประชามติ การกำหนดเขตออกเสียงและหน่วยออกเสียง การจัดทำบัญชี รายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง การแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การประกาศผลการออกเสียง การคัดค้านการออกเสียง และการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน และ รายละเอียดที่จำเป็นในการออกเสียงประชามติ รวมทั้งการกำหนดค่าตอบแทนเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๘ ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ กระทำการตามผลของการจัดทำประชามติตามหมวดนี้ มีสิทธิยื่นคำร้องขอค่าทดแทนความเสียหาย หรือขอให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเพื่อแก้ไขเยียวยาหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายได้ ภายในหนึ่ง ร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงผลกระทบดังกล่าว

ค่าทดแทนความเสียหายตามมาตรานี้จะต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นอาจได้รับหากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นไม่กระทำการตามผลของการจัดทำประชามติเช่นว่านั้น

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งสิทธิเรียกร้องค่าทดแทนหรือสิทธิในการขอให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นแก้ไขเยียวยาหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ หากไม่มีการแจ้งสิทธิเช่นว่านั้นให้ระยะเวลาการใช้สิทธิดังกล่าวขยาย เป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงผลกระทบดังกล่าว

หมวด ๔

การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่หมวดนี้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ในการ ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ถ้าเป็นการดำเนินการ ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๐ การเข้าชื่อร้องขอเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้ใดหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ดังนี้

(๑) ถ้ามีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่เกินห้าหมื่นคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๒) ถ้ามีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเกินห้าหมื่นคนแต่ไม่เกินห้าแสนคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๓) ถ้ามีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเกินกว่าห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๔) ถ้ามีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเกินกว่าหนึ่งล้านคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้ถือตามจำนวนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นครั้งสุดท้ายที่ใช้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

การยื่นคำร้องขอตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ✓

มาตรา ๓๑ คำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๓๐ ต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อทุกคน พร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงคนได้

(๒) รายละเอียดของข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดในองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปและประสงค์จะให้ลงคะแนนเสียงถอดถอน

(๓) รายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อตาม (๓) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง ✓

มาตรา ๓๒ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องตามมาตรา ๓๐ ให้จัดส่งคำร้องไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ที่ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำร้อง ✓

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งแล้ว หรือเมื่อครบกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความชี้แจงหรือวันครบกำหนด แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อไป พร้อมทั้งจัดส่งคำร้องตามมาตรา ๓๐ และคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาถ้าหากมีไปด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการแทน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๓๓ เมื่อได้รับแจ้งตามมาตรา ๓๒ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี จัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยให้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ในการดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และปิดประกาศบัญชีรายชื่อดังกล่าว คำร้องตามมาตรา ๓๐ คำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานท้องถิ่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร และที่ลงคะแนนเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ลงคะแนนเสียง โดยเฉพาะในเขตท้องที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต้องปิดประกาศไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียง

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มาใช้บังคับกับการเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียงโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อต่อบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงที่จะพึงมีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดให้มีการลงคะแนนเสียง และกำหนดที่ลงคะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงจำนวนของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียงและความสะดวกในการเดินทางไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง และให้ประกาศให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียง

ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี อาจเปลี่ยนแปลงที่ลงคะแนนเสียงที่ได้ประกาศตามวรรคหนึ่ง เป็นสถานที่อื่นตามที่เห็นว่าเหมาะสมก็ได้ แต่ต้องประกาศการเปลี่ยนแปลงที่ลงคะแนนเสียงให้ทราบล่วงหน้าก่อนวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าห้าวัน เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉิน จะประกาศการเปลี่ยนแปลงที่ลงคะแนนเสียงน้อยกว่าระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกหรือกำกับดูแลการลงคะแนนเสียงตามที่กำหนดไว้

* *

มาตรา ๓๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแต่ละแห่งไม่น้อยกว่าห้าคน เพื่อทำหน้าที่ในที่ลงคะแนนเสียงนั้น

กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ให้แต่งตั้งจากผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้นเป็นประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน และถ้าในวันลงคะแนนเสียง กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงห้าคน ให้กรรมการที่เหลืออยู่แต่งตั้งผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้นเป็นกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจนครบห้าคน

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาปฏิบัติหน้าที่ ไม่อยู่ในที่ลงคะแนนเสียง หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงที่มาปฏิบัติหน้าที่เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแทน หรือให้ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการแทน แล้วแต่กรณี ไปพลางก่อน จนกว่าประธานกรรมการจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๓๗ กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงรักษาความเรียบร้อยในการลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียงในที่ลงคะแนนเสียง และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี กำหนด

ผู้ใดขัดขวางการลงคะแนนเสียง ให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากที่ลงคะแนนเสียงนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการขัดขวางผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่จะใช้สิทธิลงคะแนนเสียง

มาตรา ๓๘ การลงคะแนนเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยตรงและลับ

การออกเสียงลงคะแนนให้ทำเครื่องหมายลงในบัตรลงคะแนนเสียงในช่อง “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” กับการให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ที่ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอน

ลักษณะและขนาดของบัตรลงคะแนนเสียงและหีบบัตรลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามที่
คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๘ ในวันลงคะแนนเสียงให้เปิดการลงคะแนนเสียงตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา
๑๕.๐๐ นาฬิกา

มาตรา ๔๐ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในที่
ลงคะแนนเสียงใด ให้ลงคะแนนเสียง ณ ที่ลงคะแนนเสียงนั้นได้เพียงแห่งเดียว

มาตรา ๔๑ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนับ
จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงทั้งหมดของหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรทั้งหมดในที่
ลงคะแนนเสียงนั้นไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนน
เสียงเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงในที่เปิดเผยเพื่อแสดงให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งอยู่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงนั้น
เห็นว่าเป็นหีบเปล่า แล้วปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงและให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิ
ลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย แต่ถ้า
ไม่มีผู้ลงคะแนนเสียงอยู่ในขณะนั้นก็ให้บันทึกพฤติการณ์เช่นนั้นไว้ในบันทึกดังกล่าว

มาตรา ๔๒ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเสียง ให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่ประสงค์จะ
ลงคะแนนเสียงไปแสดงตนต่อกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน บัตร
ประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงคนได้

เมื่อคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงแล้วให้อ่านชื่อ
และที่อยู่ของผู้นั้นดัง ๆ ถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วง ให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง โดยให้
จดหมายเลขบัตร สถานที่ออกบัตร และวันที่บัตรหมดอายุ แล้วให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงลงลายมือชื่อหรือ
พิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไว้เป็นหลักฐานตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด
แล้วให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมอบบัตรลงคะแนนเสียงให้ผู้นั้นเพื่อไปลงคะแนนเสียงต่อไป

ในกรณีที่ผู้ทักท้วง หรือกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงสงสัยว่าผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ซึ่งมา
แสดงคนนั้นไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
มีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยนั้นเป็นผู้ที่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ
ลงคะแนนเสียงหรือเป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงหรือไม่ และในกรณีที่คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
วินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ให้ปฏิบัติตามคำ
วินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง แล้วให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงบันทึก
เหตุการณ์พร้อมคำวินิจฉัยและลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกคนด้วย

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ไม่สามารถลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงใดได้เนื่องจากเกิด
 จลาจล อุทกภัย หรือเหตุสุดวิสัยอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการ
 ประจำที่ลงคะแนนเสียงกำหนดที่ลงคะแนนเสียงใหม่ที่ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงสามารถไปลงคะแนนเสียงได้
 โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่ลงคะแนนเสียงใหม่ได้ ให้ประกาศงดการลงคะแนนในหน่วยลงคะแนน
 เสียงนั้น แล้วรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยด่วน

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันที่ลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนน
 เสียงประกาศงดการลงคะแนนในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น แล้วรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยด่วน

ในกรณีที่มีประกาศงดการลงคะแนนในหน่วยลงคะแนนเสียงใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
 กำหนดวันลงคะแนนเสียงใหม่ในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบเหตุที่ทำให้
 ให้ไม่อาจลงคะแนนได้นั้นสงบหรือยุติลงแล้ว แต่ต้องประกาศล่วงหน้าก่อนวันลงคะแนนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๔๔ เมื่อถึงเวลาปิดการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงประกาศ
 ปิดการลงคะแนนเสียงและงดจ่ายบัตรลงคะแนนเสียง และให้ทำเครื่องหมายในบัตรที่เหลืออยู่ตามวิธีการที่
 คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ลงคะแนนเสียงไม่ได้และจัดทำรายงานเกี่ยวกับจำนวน
 บัตรลงคะแนนเสียงทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและบัตรลงคะแนนเสียง และจำนวนบัตรที่เหลือ โดยให้
 กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นทุกคนลงลายมือชื่อไว้ในรายงานดังกล่าว และ
 ประกาศให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งอยู่ที่นั่นทราบ

มาตรา ๔๕ เมื่อปิดการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแต่ละแห่งนับ
 คะแนนโดยเปิดเผย ณ ที่ลงคะแนนเสียงนั้นจนแล้วเสร็จ

เมื่อนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนำบัตรลงคะแนนเสียงของผู้มา
 ใช้สิทธิทั้งหมดใส่ไว้ในหีบบัตรลงคะแนนเสียง พร้อมทั้งรายงานผลการนับคะแนนแล้วปิดหีบบัตรจัดส่งไปให้
 คณะกรรมการการเลือกตั้ง

วิธีการนับคะแนนและการจัดส่งหีบบัตร ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๖ บัตรลงคะแนนเสียงดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

- (๑) บัตรปลอม
- (๒) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน
- (๓) บัตรที่ทำเครื่องหมายจนไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเสียงในทางใด
- (๔) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงสลักหลังในบัตรที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามอนุมาตราใด แล้วลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนน

มาตรา ๔๖ เมื่อได้ผลการนับคะแนนจากที่ลงคะแนนเสียงทุกแห่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการลงคะแนนเสียงและจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียง

มาตรา ๔๗ การลงคะแนนเสียงเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลนั้นเป็นอันตกไป

ในกรณีที่มิใช่ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และมีคะแนนเสียงมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้าของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงนั้นเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลงคะแนนเสียง แต่หากมีคะแนนเสียงน้อยกว่าสามในห้าให้การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลนั้นเป็นอันตกไป

ในกรณีที่การเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอันตกไปตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ห้ามมิให้เข้าชื่อถอดถอนบุคคลนั้นในเหตุเดียวกันอีกภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ลงคะแนนเสียง

มาตรา ๔๘ เมื่อมีการประกาศผลการลงคะแนนเสียงแล้ว ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นผู้ใดเห็นว่าผลการลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการลงคะแนนเสียงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการลงคะแนนเสียง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว ถ้าเห็นว่าผลการลงคะแนนเสียงนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้จัดให้มีการลงคะแนนเสียงใหม่ เว้นแต่จะเห็นว่าผลการลงคะแนนเสียงใหม่ไม่ทำให้ผลการลงคะแนนเสียงเปลี่ยนแปลงไปให้มีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านนั้นเสีย

การคัดค้านการลงคะแนนเสียงและการพิจารณาการคัดค้านการลงคะแนนเสียง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๕

การรายงานการดำเนินงานต่อประชาชน

มาตรา ๕๐ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานและผลการดำเนินงานต่อประชาชนทุกปี โดยอย่างน้อยต้องรายงานในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดท่างบประมาณ โดยอย่างน้อยต้องมีรายการเปรียบเทียบระหว่างประมาณการรายรับกับรายรับจริง และประมาณการรายจ่ายกับรายจ่ายจริงของแต่ละรายการ รวมทั้งเงินสะสมและเงินกู้

(๒) การใช้จ่ายตามหมวดหรือประเภทรายจ่าย รายละเอียดของรายจ่ายประจำและรายจ่าย เพื่อการลงทุนในแต่ละรายการ รายการรายจ่ายจากเงินสะสมและเงินกู้ รวมทั้งรายจ่ายในส่วนของเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินรางวัล

(๓) ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำโครงการต่าง ๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารสัญญาซื้อและสัญญาจ้าง การจัดเก็บภาษี เรื่องร้องเรียน การตรวจสอบและการดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริต การดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง การกระทำละเมิด และการเรียกค่าเสียหายในมูลละเมิด

(๔) ผลการดำเนินการตามรายงานการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน องค์กรตรวจสอบ หรือองค์กรอิสระอื่น ๆ สำหรับการตรวจสอบไม่ว่าจะได้ดำเนินการในปีใดก็ตามที่ปรากฏผลเป็นยุติในปีที่จะต้องรายงานนั้น

การรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณนั้น ๆ

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะกำหนดเรื่องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรายงาน รูปแบบ วิธีการ สถานที่ และรายละเอียดของการรายงาน เพิ่มเติมจากที่ได้กำหนดไว้ในมาตรานี้ก็ได้

มาตรา ๕๑ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำรายงานตามมาตรา ๕๐ เป็นเอกสารและเปิดเผยประกาศไว้ ณ สถานที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประจำ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการประชุมประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพื่อรายงานการดำเนินงานและผลการดำเนินงานในรอบปีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้เปิดเผยประกาศไว้ ณ สำนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ซักถามเพิ่มเติมอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ ให้นำระเบียบว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการจัดประชุมนี้ด้วยโดยอนุโลม

รายงานการดำเนินงานตามวรรคหนึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือจัดขบวนการดำเนินการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๗ โดยมีชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้การออกเสียงประชามติไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา นี้ หมายความว่า ความรวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่นั้นหรือที่พึงต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือเป็นการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติ ที่มีได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือไม่ก็ตาม

ในกรณีปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยุติหรือระงับการกระทำใดที่อาจทำให้การออกเสียงประชามติไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๕๔ ผู้ใดจัดขบวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้ง เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงประชามติ คณะบุคคลหรือบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งเพื่อให้ปฏิบัติกิจการตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการจัดขบวนการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๕ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรแก่ผู้ได้บังคับบัญชาหรือลูกจ้างของตนในการไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดทำลายบัตรที่มีไว้สำหรับการออกเสียงประชามติตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่มีอำนาจกระทำได้ หรือจงใจกระทำการด้วยประการใด ให้บัตรออกเสียงประชามติชำรุดหรือเสียหาย หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานหรือเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการออกเสียงประชามติต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๕๗ ผู้ใดจะกระทำการดังต่อไปนี้ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนออกเสียงประชามติต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

(๑) ออกเสียงหรือพยายามออกเสียง โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิออกเสียงหรือไม่มีสิทธิลงคะแนนในหน่วยออกเสียงนั้น

(๒) ใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรออกเสียงประชามติออกเสียง

(๓) นำบัตรออกเสียงประชามติออกไปจากที่ออกเสียง

(๔) ทำเครื่องหมายไม่ว่าด้วยวิธีใดที่บัตรออกเสียงประชามติ เพื่อเป็นที่สังเกต หรือเพื่อให้ผู้อื่นรู้ว่าเป็นบัตรออกเสียงประชามติของตน หรือใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ใดเพื่อบันทึกภาพบัตรออกเสียงประชามติที่ตนได้ลงคะแนนออกเสียงแล้ว

(๕) ขัดคำสั่งเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยออกเสียงที่สั่งให้ออกไปจากที่ออกเสียงประชามติ เพราะเหตุที่ผู้นั้นขัดขวางการออกเสียง

(๖) นำบัตรออกเสียงประชามติใส่ในหีบบัตรออกเสียงโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกระทำการใดกับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนออกเสียงโดยผิดไปจากความจริงหรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรออกเสียงประชามติเพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยไม่เป็นความจริง

(๗) กระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อมิให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถใช้สิทธิได้หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไป ณ ที่ออกเสียง หรือเข้าไป ณ ที่ออกเสียง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าว ภายในกำหนดเวลาที่จะออกเสียง

(๘) ก่อความวุ่นวายขึ้นในที่ออกเสียง หรือกระทำการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การออกเสียง

ผู้กระทำตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้กระทำตาม (๖) (๗) หรือ (๘) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๕๘ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ก่อความวุ่นวายเพื่อให้เกิดการออกเสียงประชามติไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - (๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่น อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติต้องถึนไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ใช่สิทธิออกเสียง
 - (๓) หลอกลวง บังคับ ชูเจ้ญ หรือใช้อิทธิพลคุกคาม เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติต้องถึนไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง ออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ออกเสียง หรือเพื่อให้สำคัญคิดเกี่ยวกับวัน เวลา ที่ออกเสียง หรือวิธีการลงคะแนนออกเสียง
 - (๔) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพ ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ นำไปหรือขัดขวางการส่งซึ่งหีบบัตรออกเสียงหรือบัตรออกเสียงประชามติต้องถึน เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย
 - (๕) เล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ อันมีผลเป็นการจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติต้องถึนไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ออกเสียง
 - (๖) เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจะไม่ใช่สิทธิออกเสียงประชามติต้องถึน หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ออกเสียง
- ผู้ใดกระทำการตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และผู้ใดกระทำการตาม (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกินห้าปีด้วยก็ได้

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตาม (๖) เป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ถ้าผู้นั้นได้แจ้งถึงการกระทำดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนหรือในวันออกเสียง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๕๙ เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยออกเสียงประชามติต้องถึนผู้ใดจงใจนับบัตรออกเสียงประชามติต้องถึนหรือคะแนนในการออกเสียงให้ผิดไปจากความจริง รวมคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ โดยมีได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรออกเสียงประชามติต้องถึนชำรุดเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย กระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ อ่านบัตรออก

เสียงประชามติให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการออกเสียงไม่ตรงตามความเป็นจริง ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๖๐ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวก พอสมควรแก่ผู้ได้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณีในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเพื่อออกตอนสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดกระทำการในลักษณะดังต่อไปนี้ในระหว่างระยะเวลาการจัดให้มีการลงคะแนนเสียง เพื่อออกตอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

- (๑) ลงคะแนนเสียงหรือพยายามลงคะแนนเสียงโดยมิใช่เป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
- (๒) ใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรลงคะแนนเสียงมาลงคะแนนเสียง
- (๓) นำบัตรลงคะแนนเสียงออกไปจากที่ลงคะแนนเสียง
- (๔) ทำเครื่องหมายไม่ว่าโดยวิธีใด ไว้ที่บัตรลงคะแนนเสียงเพื่อให้เห็นที่สังเกต
- (๕) จงใจกระทำการไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้บัตรลงคะแนนเสียงชำรุด เสียหาย หรือให้เป็น บัตรเสีย หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียให้เป็นบัตรที่ใช้ได้

(๖) นำบัตรลงคะแนนเสียงใส่ในหีบบัตรลงคะแนนเสียงโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการไม่ว่าด้วยประการใดกับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อ ลงคะแนนเสียงโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรลงคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยไม่เป็นความจริง

(๗) กระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงสามารถใช้ สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไป ณ ที่ลงคะแนนเสียงหรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนนเสียง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าว ภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเสียง

(๘) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นอัน อาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงนั้นลงคะแนนเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือ งดลงคะแนนเสียง

(๙) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อจะ ลงคะแนนเสียง หรืองดลงคะแนนเสียง

(๑๐) ก่อความวุ่นวายขึ้นในที่ลงคะแนนเสียง หรือกระทำการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็น อุปสรรคแก่การลงคะแนนเสียง หรือฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง

(๑๑) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลง ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรลงคะแนนเสียงหรือบัตรลงคะแนนเสียง เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย

ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๒ กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงผู้ใดจงใจนับบัตรลงคะแนนเสียงเพื่อออกถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือคะแนนในการลงคะแนนเสียงเพื่อออกถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไปจากความเป็นจริง หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ โดยมีได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรลงคะแนนเสียงชำรุด เสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรลงคะแนนเสียงให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการลงคะแนนเสียงไม่ตรงความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๓ การใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงออกถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อไปจนแล้วเสร็จ

มาตรา ๖๔ ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการพิจารณาบททวนกฎหมาย^{มาตรา} ๑๕ วรรคสาม ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ประกอบร่างพระบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๕ กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปให้พ้นจากตำแหน่ง และมาตรา ๒๘๖ กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ และในมาตรา ๒๘๗ กำหนดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ถ้าการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ และในกรณี que เห็นสมควร หรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่ มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมและยังไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในฉบับปัจจุบัน สมควรบัญญัติเสียใหม่และนำมาบัญญัติรวมกันไว้ในพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๒.๑ กำหนดให้มีค่านิยมและความหมาย ผู้รักษาตามพระราชบัญญัตินี้และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๔ ถึง มาตรา ๖)

๒.๒ หมวด ๑ การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

- กำหนดวิธีการเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น วิธีดำเนินการภายหลังได้รับรายชื่อแล้ว ขั้นตอนวิธีการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ผลของมติการประชุมสภาท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๗ ถึงมาตรา ๑๔)

๒.๓ หมวด ๒ วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- กำหนดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบริหารงานโดยคำนึงถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๕)

- กำหนดวิธีที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีการกระทำที่มีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชนอย่างร้ายแรง ต้องมีการเปิดเผยข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลให้ประชาชนทราบ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนตัดสินใจกระทำ นำผลการรับฟังความคิดเห็นใช้ประกอบการตัดสินใจ การรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเมื่อเกิดความเสียหายเกินกว่าที่ควร (ร่างมาตรา ๑๖ ถึงมาตรา ๑๙)

๒.๔ หมวด ๓ การออกเสียงประชามติท้องถิ่น

- กำหนดวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการออกเสียงประชามติ วิธีการออกเสียงลงคะแนน การจัดทำประชามติ ระยะเวลาการร้องขอค่าทดแทนความเดือดร้อนเสียหายที่ได้รับจากผลการดำเนินงาน (ร่างมาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๒๘)

๒.๕ หมวด ๔ การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

- กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ในการดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่ถ้ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ร่างมาตรา ๒๙)

- กำหนดการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รายละเอียดของคำร้องขอ การดำเนินการของคณะกรรมการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง การลงคะแนน การปิดและการเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียง การนับคะแนน ขั้นตอน และวิธีการถอดถอน จำนวนคะแนนเสียงที่ทำให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องพ้นจากตำแหน่ง หรือทำให้การถอดถอนต้องตกไป (ร่างมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๔๕)

๒.๖ หมวด ๕ การรายงานการดำเนินงานต่อประชาชน

-กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องรายงานการดำเนินงานและผลการดำเนินงานต่อประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร่าง^{มาตรา ๕๐} มาตรา ๕๐ ถึงมาตรา ๕๑)

๒.๗) หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

-กำหนดให้มีบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ที่ขัดขวางไม่ให้มีการดำเนินการใดๆตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ บทกำหนดโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ที่กระทำ^{มาตรา ๕๒} โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือขัดขวางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การทำลายบัตรที่มีไว้สำหรับการออกเสียงประชามติ การทำการไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติในระหว่างเวลาปิดการลงคะแนนเสียงประชามติ และทำการฝ่าฝืนข้อบัญญัติต่างๆตามที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ (ร่างมาตรา ๕๒ ถึงมาตรา ๖๒)

๒.๘) บทเฉพาะกาล

-กำหนดให้การใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ (ร่างมาตรา ๖๓)

-ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการพิจารณาทบทวนกฎหมายตามมาตรา ๑๕ วรคสามที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๖๔)